

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

19. prosince 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Zrychlené řízení – Institucionální právo – Občan Evropské unie zvolený do Evropského parlamentu v době, kdy je na něj v rámci trestního řízení uvalena vazba – Článek 14 SEU – Pojem ‚člen Evropského parlamentu‘ – Článek 343 SFEU – Imunity nezbytné k plnění poslání Unie – Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie – Článek 9 – Imunity, kterých požívají členové Evropského parlamentu – Imunita během cesty – Imunita v rámci zasedání – Osobní, časová a věcná působnost těchto imunit – Zbavení imunity Evropským parlamentem – Žádost vnitrostátního soudu o zbavení imunity – Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách – Článek 5 – Funkční období – Článek 8 – Volební postup – Článek 12 –
Ověření pověřovacích listin členů Evropského parlamentu po oficiálním vyhlášení volebních výsledků – Listina základních práv Evropské unie – Článek 39 odst. 2 – Volba členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách svobodným a tajným hlasováním – Právo být volen“

Ve věci C-502/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) ze dne 1. července 2019, došlým Soudnímu dvoru téhož dne, v trestním řízení vedeném proti

Oriolu Junqueras Viesovi,

za účasti:

Ministerio Fiscal,

Abogacía del Estado,

Partido político VOX,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, A. Prechal, L. S. Rossi a I. Jarukaitis, předsedové senátů, E. Juhász, J. Malenovský (zpravodaj), L. Bay Larsen, C. Toader, N. Piçarra, A. Kumin, N. Jääskinen a N. Wahl, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. října 2019,

* Jednací jazyk: španělština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za O. Junqueras Viese A. Van den Eynde Adroerem, abogado,
- za Ministerio Fiscal F. Cadena Serranem, C. Martinez-Pereda, jakož i J. Moreno Verdejem a J. Zaragoza Aguadem,
- za Partido político VOX M. Castro Fuertes, abogada, ve spolupráci s M. Hidalgo López, procuradora,
- za španělskou vládu S. Centeno Huerta a A. Rubio Gonzálezem, jako zmocněnci,
- za Evropský parlament C. Burgos, jakož i F. Drexlerem a N. Görlitzem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi F. Erlbacherem a I. Martínez del Peral, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 12. listopadu 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 9 protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie (Úř. věst. 2012, C 326, s. 266, dále jen „protokol o výsadách a imunitách Unie“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení o opravném prostředku, který podal Oriol Junqueras Vies v souvislosti s trestním řízením, jež proti němu bylo vedeno, proti usnesení Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko), ve kterém bylo v návaznosti na oficiální vyhlášení výsledků voleb do Evropského parlamentu konaných dne 26. května 2019 odmítnuto propustit ho z vazby, která na něj byla uvalena od listopadu 2017, aby mohl splnit formalitu, která je podle španělského práva podmínkou získání postavení člena tohoto parlamentu.

Právní rámec

Unijní právo

Protokol o výsadách a imunitách Unie

- 3 Kapitola III protokolu o výsadách a imunitách Unie týkající se „[č]len[ů] Evropského parlamentu“ obsahuje mimo jiné i článek 9, ve kterém je uvedeno:

„V průběhu zasedání Evropského parlamentu jeho členové:

- a) na území vlastního státu požívají imunit přiznávaných členům parlamentu vlastního státu,
- b) na území všech ostatních členských států nemohou být zadrženi ani soudně stíháni.

Jsou chráněni imunitou rovněž během cesty na místo zasedání Evropského parlamentu a při návratu z něj.

Imunity se nelze dovolávat v případě přistižení při činu; Evropský parlament je oprávněn svého člena imunity zbavit.“

Akt o volbách

- 4 Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, jenž je připojen k rozhodnutí Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom ze dne 20. září 1976 (Úř. věst. 1976, L 278, s. 1), byl naposledy pozměněn rozhodnutím Rady 2002/772/ES, Euratom ze dne 25. června a 23. září 2002 (Úř. věst. 2002, L 283, s. 1; Zvl. vyd. 01/04, s. 137) (dále jen „akt o volbách“).
- 5 Článek 1 odst. 3 aktu o volbách stanoví, že volby členů Evropského parlamentu probíhají všeobecným a přímým hlasováním a musí být svobodné a tajné.
- 6 Článek 5 tohoto aktu zní takto:

„1. Pětileté funkční období, na které jsou členové Evropského parlamentu voleni, začíná zahájením prvního zasedání vždy po volbách.

[...]

2. Funkční období každého člena Evropského parlamentu začíná a končí současně s obdobím uvedeným v odstavci 1.“
- 7 Článek 6 odst. 2 uvedeného aktu stanoví:

„Členové Evropského parlamentu požívají výsad a imunit, jež se na ně vztahují podle [protokolu o výsadách a imunitách Unie].“
- 8 Článek 8 první pododstavec téhož aktu stanoví:

„S výhradou ustanovení tohoto aktu se volební postup v každém členském státě řídí vnitrostátními předpisy.“
- 9 Článek 11 odst. 3 a 4 aktu o volbách zní:

„3. Aniž je dotčen článek [229 SFEU], sejde se Evropský parlament, aniž by musel být svolán, první úterý po uplynutí lhůty jednoho měsíce od konce volebního období.

4. Pravomoci Evropského parlamentu končí zahájením první schůze nově zvoleného Evropského parlamentu.“
- 10 Článek 12 tohoto aktu stanoví:

„Evropský parlament ověří pověřovací listiny členů Evropského parlamentu. K tomuto účelu přihlíží k výsledkům úředně vyhlášeným členskými státy a rozhoduje všechny spory, které vznikají na základě tohoto aktu a které nevznikají na základě ustanovení vnitrostátních předpisů, na něž tento akt odkazuje.“

Španělské právo

Španělská ústava

- 11 V článku 71 španělské Ústavy je uvedeno:

„1. Poslanci a senátoři jsou v souvislosti s názory vyjádřenými při výkonu svých funkcí nedotknutelní.

2. Po dobu svého mandátu požívají poslanci a senátoři imunity a zadržen je lze jen v případě dopadení při spáchání trestného činu. Nemohou být vyšetřováni ani obviněni bez předchozího souhlasu příslušné komory.

3. V trestních řízeních zahájených proti poslancům a senátorům je příslušný trestní senát Tribunal Supremo [(Nejvyšší soud)].

[...]“

Volební zákon

- 12 Ley orgánica 5/1985, de Régimen Electoral General (zákon 5/1985 o všeobecném volebním systému) ze dne 19. června 1985 (BOE č. 147, ze dne 20. června 1985, s. 19110), ve znění použitelném na skutkové okolnosti věci v původním řízení (dále jen „volební zákon“), v článku 224 uvádí:

„1. Junta Electoral Central [(Ústřední volební komise, Španělsko)] nejpozději dvacátý den po volbách provede sečtení hlasů na vnitrostátní úrovni, přidělí křesla jednotlivým kandidátním listinám a vyhlásí, které osoby byly zvoleny.

2. Zvolení kandidáti do pěti dnů od vyhlášení výsledků voleb složí před [Ústřední volební komisí] přísahu nebo slib zachovávat Ústavu. Po uplynutí této lhůty prohlásí [Ústřední volební komise] poslanecká křesla náležející poslancům Evropského parlamentu, kteří nesložili přísahu nebo slib zachovávat Ústavu, za uprázdněná a všechna výsadní práva, která by jim z výkonu mandátu mohla plynout, za pozastavená, a to až do složení této přísahy nebo tohoto slibu.

[...]“

Jednací řád Poslanecké sněmovny

- 13 Reglamento del Congreso de los Diputados (jednací řád Poslanecké sněmovny) ze dne 10. února 1982 (BOE č. 55, ze dne 5. března 1982, s. 5765) v článku 20 stanoví:

„1. Poslanec, který byl prohlášen za zvoleného, získává postavení poslance v plném rozsahu, pokud jsou zároveň splněny následující podmínky:

- 1) předloží u generálního sekretariátu pověřovací listinu vydanou příslušným orgánem volební správy;
- 2) sepiše prohlášení o činnosti ve lhůtě stanovené ve [volebním zákoně];
- 3) na prvním plenárním zasedání, kterého se účastní, složí slib nebo přísahu zachovávat Ústavu.

2. Práva a výsady se uplatní již od okamžiku, kdy je poslanec prohlášen za zvoleného. Pokud se však uskuteční tři plenární zasedání, aniž poslanec získal takové postavení v souladu s předchozím odstavcem, tato práva a výsady nemá, dokud nezíská toto postavení.“

Trestní řád

- 14 Článek 384a Ley de Enjuiciamiento Criminal (trestní řád) ve znění použitelném na skutkové okolnosti věci v původním řízení zní:

„Poté, co rozhodnutí o vznesení obžaloby nabude právní moci, a po rozhodnutí o uvalení vazby pro trestný čin spáchaný členem ozbrojené skupiny, skupiny teroristů nebo skupiny účastníků rozvracení státu nebo ve spojení s takovou skupinou, se obžalovanému zastávajícímu veřejnou funkci nebo úřad bez dalšího pozastavuje jejich výkon na dobu trvání vazby.“

- 15 Článek 503 tohoto řádu v odstavci 1 stanoví:

„1. O vazbě lze rozhodnout pouze tehdy, jsou-li splněny následující podmínky:

- 1) v trestním řízení je konstatován jeden nebo více skutků, jež mají povahu trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody v délce nejméně dva roky, nebo trest odnětí svobody s nižší trestní sazbou, byl-li vyšetřovaný nebo obviněný v minulosti již potrestán za úmyslný trestný čin, který je stále zaznamenán v trestním rejstříku a odsouzení nemůže být zhlazeno.

[...]

- 2) v trestním řízení se lze důvodně domnívat, že osoba, vůči které má být vydáno rozhodnutí o vzetí do vazby, je trestně odpovědná za trestný čin;

- 3) vzetím do vazby je sledován některý z následujících účelů:

- a) zajistit přítomnost vyšetřovaného nebo obviněného na řízení, lze-li se důvodně obávat toho, že uprchne.

[...]“

- 16 Články 750 až 754 uvedeného řádu zní následovně:

„Článek 750

Soudce nebo soud, který shledá důvody pro trestní stíhání senátora nebo poslance Cortes [(Senát a Poslanecká sněmovna, Španělsko)] z trestného činu, trestní stíhání v průběhu zasedání [Senátu a Poslanecké sněmovny] nezahájí, dokud neobdrží souhlas komory, jejíž je dotýčná osoba členem.

Článek 751

Je-li senátor nebo poslanec přistižen při spáchání trestného činu, může být zadržen a trestně stíhán bez souhlasu podle předchozího článku; do dvaceti čtyř hodin po zadržení nebo zahájení trestního stíhání se tato skutečnost oznámí komoře, jejíž je dotýčná osoba členem.

Příslušná komora je informována i o jakémkoliv probíhajícím trestním řízení vedeném proti osobě, která je v průběhu svého trestního stíhání zvolena senátorem nebo poslancem.

Článek 752

Je-li proti senátorovi nebo poslanci zahájeno trestní stíhání v období, kdy Parlament nezasedá, soudce nebo soud, který jeho věc projednává, neprodleně oznámí tuto skutečnost příslušné komoře.

Totéž platí, bylo-li proti zvolenému senátorovi nebo poslanci zahájeno trestní stíhání před zasedáním [Senátu nebo Poslanecké sněmovny].

Článek 753

Vedoucí soudní kanceláře v každém případě přeruší trestní řízení ode dne oznámení učiněného [Senátu a Poslanecké sněmovně] bez ohledu na to, zda právě zasedají či nikoli, a stav věci k tomuto okamžiku se zachová do okamžiku rozhodnutí příslušné komory.

Článek 754

Odepře-li [Senát nebo Poslanecká sněmovna] požadovaný souhlas, řízení proti senátorovi nebo poslanci se zastaví, ale pokračuje proti ostatním obviněným.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 17 Navrhovatel v původním řízení, Oriol Junqueras Vies, byl místopředsedou Gobierno autonómico de Cataluña (Autonomní vláda Katalánska, Španělsko) v okamžiku přijetí Ley 19/2017 del Parlamento de Cataluña, reguladora del referéndum de autodeterminación (zákon Parlamentu Katalánska 19/2017 o referendu o sebeurčení) ze dne 6. září 2017 (DOGC č. 7449A, ze dne 6. září 2017, s. 1) a Ley 20/2017 del Parlamento de Cataluña, de transitoriedad jurídica y fundacional de la República (zákon Parlamentu Katalánska 20/2017 o přechodném právním a ústavním řádu Republiky) ze dne 8. září 2017 (DOGC č. 7451A, ze dne 8. září 2017, s. 1), a dne 1. října 2017, kdy se konalo referendum o sebeurčení podle prvního z těchto dvou zákonů, přičemž uplatňování ustanovení daného zákona bylo mezitím pozastaveno na základě rozhodnutí Tribunal Constitucional (Ústavní soud, Španělsko).
- 18 V návaznosti na přijetí uvedených zákonů a na zmíněné referendum Ministerio fiscal (státní zastupitelství, Španělsko), Abogado del Estado (právní zástupce státu, Španělsko) a Partido político VOX (politická strana VOX) iniciovali trestní stíhání proti několika osobám, mezi nimiž byl i O. Junqueras Vies, s tím, že se účastnily separatistického procesu a v této souvislosti se dopustily skutků kvalifikovaných jako tři trestné činy, a sice zaprvé trestný čin „rozvracení státu“ nebo „násilí proti orgánu veřejné moci“, zadruhé trestný čin „úmyslného maření úkolů úřední osoby nebo výkonu úředního rozhodnutí“ a zatřetí trestný čin „porušení povinností při správě veřejného majetku“.
- 19 Oriol Junqueras Vies byl ve vyšetřovací fázi tohoto trestního řízení vzat do vazby na základě rozhodnutí přijatého dne 2. listopadu 2017 podle článku 503 trestního řádu. Toto rozhodnutí bylo od té doby několikrát obnoveno, takže dotyčná osoba byla ke dni podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, na jejímž základě je vydán tento rozsudek, stále ve vazbě.
- 20 Oriol Junqueras Vies po zahájení ústní části zmíněného trestního řízení kandidoval ve volbách do Congreso de los Diputados (Poslanecká sněmovna, Španělsko), které se konaly dne 28. dubna 2019 a v nichž byl zvolen poslancem.
- 21 V usnesení ze dne 14. května 2019 měl Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) za to, že není třeba žádat Poslaneckou sněmovnu o předchozí souhlas podle čl. 71 odst. 2 španělské Ústavy, jelikož O. Junqueras Vies byl zvolen poslancem po zahájení ústní části trestního řízení, které bylo vedeno mimo jiné i proti němu. Podle judikatury tohoto soudu je totiž imunita podle uvedeného ustanovení Ústavy přiznána španělským poslancům a senátorům pouze v souvislosti s trestními řízeními, ve kterých ještě ke dni, kdy byli zvoleni nebo získali postavení poslance nebo senátora, nebyla zahájena ústní část.
- 22 V tomtéž usnesení Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) udělil O. Junqueras Viesovi na jeho žádost mimořádné povolení opustit věznici, aby se mohl pod policejním dohledem účastnit prvního plenárního zasedání Poslanecké sněmovny a vyhovět při této příležitosti požadavkům nezbytným k tomu, aby se ujal poslaneckého mandátu, které jsou stanoveny v článku 20 jednacího řádu Poslanecké sněmovny.

- 23 Oriol Junqueras Vies se poté, co vyhověl těmto požadavkům a ujal se poslaneckého mandátu, vrátil do vězení a na základě rozhodnutí kanceláře Poslanecké sněmovny přijatého dne 24. května 2019 byl v souladu s článkem 384a trestního řádu pozastaven výkon jeho funkce poslance.
- 24 Oriol Junqueras Vies v průběhu ústní části trestního řízení, které bylo vedeno mimo jiné i proti němu, kandidoval i ve volbách do Evropského parlamentu konaných dne 26. května 2019. Jak vyplývá z oficiálního vyhlášení volebních výsledků, které provedla v souladu s čl. 224 odst. 1 volebního zákona Ústřední volební komise v rozhodnutí ze dne 13. června 2019 nazvaném „Vyhlášení poslanců zvolených do Evropského parlamentu ve volbách konaných dne 26. května 2019“ (BOE č. 142, ze dne 14. června 2019, s. 62477), O. Junqueras Vies byl v těchto volbách zvolen poslancem Evropského parlamentu. Ústřední volební komise v tomto rozhodnutí kromě toho v souladu s tímž ustanovením přidělila zvoleným osobám, a tedy i O. Junqueras Viesovi, mandáty, které má Španělské království v Evropském parlamentu.
- 25 Usnesením ze dne 14. června 2019 Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) zamítl žádost O. Junqueras Viese o udělení mimořádného povolení opustit pod policejním dohledem věznici, aby se mohl dostavit před Ústřední volební komisí a složit přísahu nebo slib, že bude zachovávat španělskou Ústavu, které vyžaduje čl. 224 odst. 2 volebního zákona.
- 26 Dne 20. června 2019 přijala Ústřední volební komise rozhodnutí, ve kterém konstatovala, že O. Junqueras Vies nesložil dotčenou přísahu nebo slib, a v souladu s čl. 224 odst. 2 volebního zákona oznámila uvolnění křesla přiděleného dotčenému v Evropském parlamentu, jakož i pozastavení všech výsadních práv, která by mu mohla z výkonu jeho funkce plynout.
- 27 Dne 2. července 2019 zahájil předseda Evropského parlamentu první zasedání volebního období sboru, který vzešel z voleb do tohoto parlamentu, jež se konaly dne 26. května 2019.
- 28 Oriol Junqueras Vies podal k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) proti usnesení zmíněnému v bodě 25 tohoto rozsudku opravný prostředek, v jehož rámci se dovolává imunit podle článku 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie.
- 29 Státní zastupitelství, právní zástupce státu a politická strana VOX v návaznosti na výzvu, aby v tomto ohledu předložili vyjádření, uvedli, že dotčená osoba není předmětnými imunitami chráněna.
- 30 Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) v předkládacím rozhodnutí předně uvádí, že Soudnímu dvoru předkládá otázky týkající se výkladu unijního práva, které nevystaly v rámci přípravy rozsudku ve věci samé v trestním řízení vedeném mimo jiné i proti O. Junqueras Viesovi, ale v souvislosti s opravným prostředkem, který posledně uvedený podal proti usnesení zmíněnému v bodě 25 tohoto rozsudku. Předkládající soud má kromě toho za to, že rozhodnutí o takovém opravném prostředku nepodmiňuje obsah tohoto rozsudku ve věci samé, a to bez ohledu na případný účinek – jím kvalifikovaný jako „přenesený nebo nepřímý“ – který by na něj mohly mít akty, jež mohou být přijaty v návaznosti na povolení opustit věznici nebo na odmítnutí vydání tohoto povolení. Nakonec zdůrazňuje, že otázky uvedené v předkládacím rozhodnutí je povinen Soudnímu dvoru položit jakožto soud, který v souladu s čl. 71 odst. 3 španělské Ústavy rozhoduje o opravném prostředku podaném O. Junqueras Viesem v prvním a posledním stupni.
- 31 Co se týče těchto otázek, Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) zaprvé uvádí, že usnesením, proti kterému je podán zmíněný opravný prostředek, bylo osobě, jež byla zvolena členem Evropského parlamentu v době, kdy byla ve vazbě a byla již zahájena ústní část trestního řízení, které proti ní bylo vedeno, odmítnuto vydání mimořádného povolení opustit věznici, aby mohla složit přísahu nebo slib zachovávat španělskou Ústavu, které od osoby zvolené do takové funkce vyžaduje článek 224 volebního zákona.

- 32 Předkládající soud zadruhé popisuje okolnosti přijetí tohoto usnesení a skutečnosti, které při něm byly zohledněny, a nejprve uvádí, že skutky vytýkané O. Junqueras Viesovi mohou představovat mimořádně závažné trestné činy a jako takové být potrestány, jelikož jejich cílem bylo narušit ústavní zřízení.
- 33 Předkládající soud dále uvádí, že O. Junqueras Vies byl vzat do vazby kvůli hrozbě, že uprchne.
- 34 Nakonec zmíněný soud podotýká, že při přijímání usnesení, ve kterém odmítl udělit O. Junqueras Viesovi mimořádné povolení opustit věznici, nepřihlédl s ohledem na článek 503 trestního řádu pouze k okolnostem zmíněným ve dvou předchozích bodech tohoto rozsudku, nýbrž zvažil i různá práva a zájmy, které bylo třeba podle jeho názoru vzít v tomto ohledu do úvahy.
- 35 V tomto směru vysvětlil, že v konečném důsledku upřednostnil dočasné odnětí svobody O. Junqueras Viese před jeho právem na politickou účast na práci Evropského parlamentu, a to za účelem zachování cíle trestního řízení vedeného mimo jiné i proti dotyčné osobě, jenž by byl nenávratně ohrožen, kdyby bylo posledně uvedené povoleno opustit území Španělska. Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) má v tomto směru za to, že je nutno odlišovat na jedné straně zvolení O. Junqueras Viese do Poslanecké sněmovny, po kterém mu mohlo být bez jakýchkoliv problémů povoleno dostavit se do sídla tohoto legislativního orgánu a následně se vrátit do vězení, a jeho zvolení do Evropského parlamentu na straně druhé. Pokud by se totiž dotyčná osoba zúčastnila prvního zasedání tohoto orgánu v novém volebním období, musela by opustit území Španělska, což by vedlo ke ztrátě kontroly nad vazbou, která je na ni uvalena, a to v situaci omezené justiční spolupráce v trestních věcech zavedené v rámci Evropské unie.
- 36 Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) zatřetí zdůvodňuje první dvě předběžné otázky tím, že je nezbytné zjistit, v jakém okamžiku se získává postavení člena Evropského parlamentu.
- 37 V tomto ohledu poznamenává, že v rozsudcích ze dne 12. května 1964, Wagner (101/63, EU:C:1964:28), a ze dne 10. července 1986, Wybot (149/85, EU:C:1986:310), Soudní dvůr vyložil čl. 9 první pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Unie a konstatoval, že pojem „zasedání“, který je v něm uveden, musí být vymezen autonomně, a nikoliv prostřednictvím odkazu na vnitrostátní právo členských států, aby byly imunity zajištěny všem členům Evropského parlamentu po stejnou dobu, a že časovou působnost těchto imunit je nutno vymezit široce, aby pokrývaly celou dobu řádných zasedání uvedeného orgánu.
- 38 Předkládající soud nicméně uvádí, že tato judikatura neřeší otázku, zda se imunity podle čl. 9 prvního a druhého pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Unie uplatní i před začátkem prvního zasedání Evropského parlamentu po volbách. Předkládající soud ovšem dodává, že s ohledem na znění těchto ustanovení, jejich cíl a normativní kontext, jak jej popsali Soudní dvůr v rozsudcích ze dne 7. července 2005, Le Pen v. Parlament (C-208/03 P, EU:C:2005:429), jakož i ze dne 30. dubna 2009, Itálie a Donnici v. Parlament (C-393/07 a C-9/08, EU:C:2009:275), lze konstatovat, že imunity upravené v uvedených ustanoveních se uplatní pouze na členy Evropského parlamentu, kteří již v rámci tohoto orgánu zasedli, anebo přinejmenším na osoby, které příslušné vnitrostátní orgány zařadily na seznam osob, které splnily požadavky, jež stanoví vnitrostátní právo členských států za účelem získání postavení člena Evropského parlamentu. Tento výklad i výklad, podle kterého se uvedené imunity uplatní na všechny osoby zvolené členy Evropského parlamentu, nicméně s ohledem na jejich praktické důsledky vyvolávají otázky.
- 39 A konečně začtvrté se předkládající soud za předpokladu, že se imunity podle čl. 9 prvního a druhého pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Unie uplatní, v podstatě táže na důsledky těchto imunit v souvislosti s opravným prostředkem, který O. Junqueras Vies podal proti usnesení zmíněnému v bodě 25 tohoto rozsudku. V rámci třetí předběžné otázky se předkládající soud konkrétně táže, zda vůbec a případně jak a kdo může ochranu plynoucí z uvedených imunit poměřovat s ostatními právy a zájmy, které je třeba zohlednit při rozhodování o takovém opravném prostředku, a to s ohledem na

článek 39 Listiny základních práv Evropské unie a příslušná ustanovení článku 3 Dodatkového protokolu č. 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950.

40 Za těchto podmínek se Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Uplatní se článek 9 [protokolu o výsadách a imunitách Unie] před zahájením ‚zasedání‘ na osobu obžalovanou ze zločinů, která byla na základě soudního rozhodnutí vzata do vazby pro skutky, jež se odehrály před začátkem volebního procesu, ve kterém byla prohlášena za zvolenou do Evropského parlamentu, ale soudním rozhodnutím jí bylo upřeno mimořádné povolení opustit věznici, které by jí umožnilo splnit požadavky stanovené vnitrostátními právními předpisy v oblasti voleb, na které odkazuje článek 8 aktu [o volbách]?

2) Je-li odpověď kladná, byl by v případě, kdy by orgán určený vnitrostátními právními předpisy v oblasti voleb oznámil Evropskému parlamentu, že zvolená osoba z důvodu, že nesplnila požadavky stanovené právními předpisy v oblasti voleb (neboť jejich splnění znemožňuje omezení její svobody volně se pohybovat jejím vzetím do vazby v rámci řízení pro zločiny), nenabude postavení poslance, dokud nesplní řečené požadavky, zachován extenzivní výklad pojmu ‚zasedání‘, přestože očekávání zvolené osoby, že zasedne v Parlamentu, bude na přechodnou dobu přerušeno?

3) Potvrdí-li odpověď extenzivní výklad, byl by v případě, kdy zvolená osoba byla v rámci řízení pro zločiny vzata do vazby dostatečně dlouho před začátkem volebního procesu, justiční orgán, který vazbu nařídil, s ohledem na výraz ‚během cesty na místo zasedání Evropského parlamentu a při návratu z něj‘ použitý v článku 9 [protokolu o výsadách a imunitách Unie] povinen absolutně, takřka automaticky, propustit tuto osobu z vazby, aby jí umožnil absolvovat formality a cestování do Evropského parlamentu, nebo by měl postupovat relativně a vyvažovat v daném konkrétním případě práva a zájmy vyplývající ze zájmu spravedlnosti a řádného procesu na straně jedné s právy a zájmy souvisejícími s institutem imunity na straně druhé, a to jak v souvislosti s respektováním činnosti a nezávislosti [Evropského] [p]arlamentu, tak s právem zvolené osoby vykonávat veřejné funkce?“

41 Dne 14. října 2019 vydal předkládající soud v trestním řízení vedeném mimo jiné i proti O. Junqueras Viesovi meritorní rozsudek (dále jen „rozsudek ze dne 14. října 2019“), ve kterém posledně uvedenému uložil trest odnětí svobody v délce třináct let a trest třináctileté absolutní nezpůsobilosti vedoucí k definitivnímu pozbytí všech jeho veřejných úřadů a funkcí, a to včetně těch volených, a nemožnosti do těchto úřadů či funkcí znovu nastoupit nebo je vykonávat.

42 V dopise z téhož dne předkládající soud zaslal uvedený rozsudek Soudnímu dvoru, přičemž uvedl, že jeho žádost o rozhodnutí o předběžné otázce si i nadále zachovává svůj význam a účelnost, jelikož odpovědi na otázky uvedené v předkládacím rozhodnutí vyvolají důsledky bez ohledu na to, zda má vzetí O. Junqueras Viese do vazby dočasnou povahu nebo plyne z odsuzujícího rozsudku.

Řízení před Soudním dvorem

Ke zrychlenému řízení

43 V předkládacím rozhodnutí Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) požádal, aby byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, na jejímž základě je vydán tento rozsudek, projednána ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Tento soud na podporu své žádosti v podstatě uvedl, že se předběžné otázky týkají postavení člena Evropského parlamentu a složení tohoto orgánu, že odpovědi

Soudního dvora na tyto předběžné otázky mohou nepřímo vést k přerušení odnětí svobody O. Junqueras Viese a že tato situace odnětí svobody odpovídá situaci uvedené v čl. 267 čtvrtém pododstavci SFEU.

- 44 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 45 V projednávaném případě předseda Soudního dvora dne 19. července 2019 po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodl, že žádosti předkládajícího soudu uvedené v bodě 43 tohoto rozsudku vyhoví. Toto rozhodnutí bylo odůvodněno zaprvé tím, že se O. Junqueras Vies ke dni podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nacházel ve vazbě, takže předběžné otázky položené Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) je třeba považovat za otázky, které vyvstaly v rámci sporu týkajícího se osoby ve vazbě ve smyslu čl. 267 čtvrtého pododstavce SFEU, a zadruhé tím, že předmětem těchto otázek je výklad ustanovení unijního práva, který může mít sám o sobě vliv na ponechání O. Junqueras Viese ve vazbě, a to za předpokladu, že se na něj toto ustanovení uplatní [v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. září 2011, Achughbadian, C-329/11, nezveřejněné, EU:C:2011:630, body 9 až 12, a obdobně rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, body 29 až 31].

K žádosti o znovuotevření ústní části řízení

- 46 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 12. listopadu 2019 O. Junqueras Vies po přednesení stanoviska generálního advokáta Soudní dvůr požádal, aby nařídil znovuotevření ústní části řízení, přičemž se dovolával nové skutečnosti spočívající v tom, že Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) mu dne 30. října 2019 zaslal usnesení, kterým se přerušuje výkon trestu absolutní nezpůsobilosti, jenž mu byl uložen v rozsudku ze dne 14. října 2019.
- 47 Článek 83 jednacího řádu v tomto ohledu stanoví, že Soudní dvůr může kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na jeho rozhodnutí, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi zúčastněnými projednán.
- 48 V projednávaném případě je nicméně třeba konstatovat, že k nové skutečnosti uvedené v žádosti o znovuotevření ústní části řízení došlo – jak to vyplývá ze samotného textu této žádosti – v rámci trestního řízení zmíněného v bodě 30 tohoto rozsudku, a nikoliv v rámci řízení o opravném prostředku namířeném proti usnesení uvedenému v bodě 25 tohoto rozsudku, které vedlo Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) k podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce u Soudního dvora.
- 49 S ohledem na tuto okolnost má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že uvedená nová skutečnost nemůže mít na jeho rozhodnutí rozhodující vliv.
- 50 Znovuotevření ústní části řízení tudíž není namístě nařídít.

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 51 Na otázku, která mu byla položena na jednání před Soudním dvorem a týkala se případného dopadu rozsudku ze dne 14. října 2019 na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a na důsledky, které může Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) vyvodit z odpovědi Soudního dvora na jeho otázky, státní zastupitelství odpovědělo, že je na předkládajícím soudu, aby vyvodil důsledky z rozsudku vydaného

v posuzované věci, a pokud z tohoto rozsudku vyplýne, že O. Junqueras Vies požívá imunity na základě článku 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie, aby vymezil dopady takové imunity v souvislosti s opravným prostředkem, který podala dotyčná osoba proti usnesení zmíněnému v bodě 25 tohoto rozsudku.

- 52 Španělská vláda měla v podstatě za to, že pokud O. Junqueras Vies imunity na základě čl. 9 prvního pododstavce písm. a) protokolu o výsadách a imunitách Unie požívá, tato imunita nemá žádný dopad.
- 53 Věcný obsah uvedené imunity je totiž vymezen odkazem na vnitrostátní právo členských států a Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) v usnesení uvedeném v bodě 21 tohoto rozsudku připomněl, že španělské právo zajišťuje imunitu španělským poslancům a senátorům pouze v souvislosti s trestními řízeními, ve kterých ještě ke dni, kdy byli zvoleni nebo získali postavení poslance nebo senátora, nebyla zahájena ústní část. V projednávaném případě je přitom v předkládacím rozhodnutí zdůrazněno, že ústní část trestního řízení zmíněného v bodě 30 tohoto rozsudku byla zahájena před zvolením O. Junqueras Viese do Evropského parlamentu. Ponechání dotyčné osoby ve vazbě tedy žádná imunita nebrání. Dotyčný již nadto nyní není ve vazbě, ale v důsledku odsouzení, k němuž došlo dne 14. října 2019, má nastoupit do výkonu trestu odnětí svobody.
- 54 Španělská vláda má tedy podle všeho za to, že předběžné otázky jsou v rozsahu, v němž se v podstatě týkají existence imunity, hypotetické, a to v ještě větší míře od vyhlášení rozsudku ze dne 14. října 2019, takže je sporné, zda je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přípustná.
- 55 Z ustálené judikatury přitom vyplývá, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru (rozsudek ze dne 10. prosince 2018, Wightman a další, C-621/18, EU:C:2018:999, bod 26 a citovaná judikatura).
- 56 Z toho vyplývá, že se na otázky položené vnitrostátními soudy vztahuje domněnka relevance a že Soudní dvůr smí rozhodnutí o těchto otázkách odmítnout pouze tehdy, pokud se zdá, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými a právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na uvedené otázky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. prosince 2018, Wightman a další, C-621/18, EU:C:2018:999, bod 27 a citovaná judikatura).
- 57 V projednávaném případě z dopisu Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) zmíněného v bodě 42 tohoto rozsudku jednoznačně plyne, že tento soud má za to, že rozhodnutí o předběžné otázce je i nadále nezbytné k tomu, aby mohl vydat rozsudek o opravném prostředku, který je základem posuzované věci, a že jsou jeho otázky i nadále relevantní.
- 58 Z tohoto dopisu a formulace předkládacího rozhodnutí, která je shrnuta v bodech 30, 31 a 36 až 39 tohoto rozsudku, dále jasně vyplývá, že výklad, který požaduje Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) přímo souvisí s předmětem sporu v původním řízení a že problém, který vyvstal v tomto sporu a v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, zaprvé není hypotetický, ale je skutečný, a zadruhé přetrvává i po vyhlášení rozsudku ze dne 14. října 2019. Předkládající soud totiž ke dni, kdy se obrátil na Soudní dvůr, byl povinen a ke dni vyhlášení tohoto rozsudku je povinen i nadále – a to bez ohledu na rozsudek ze dne 14. října 2019 – rozhodnout coby soud prvního a posledního stupně o opravném prostředku, který podal O. Junqueras Vies proti usnesení uvedenému v bodě 25 tohoto rozsudku, kterým mu předkládající soud neudělil mimořádné povolení opustit věznici, aby splnil požadavek, který stanoví španělské právo v návaznosti na jeho zvolení do Evropského parlamentu. Uvedený soud se kromě toho za tímto účelem táže, zda dotyčná osoba požívá imunity podle článku 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie, a pokud ano, jaké má taková imunita dopady.

- 59 Z toho vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná, a na otázky položené předkládajícím soudem je tudíž třeba odpovědět.

K předběžným otázkám

- 60 Nejprve je třeba konstatovat, že z předkládacího rozhodnutí, jak je shrnuto v bodech 24 a 25 tohoto rozsudku, vyplývá, že Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) neudělil O. Junqueras Viesovi poté, co příslušný vnitrostátní orgán oficiálně vyhlásil, že byl zvolen do Evropského parlamentu, mimořádné povolení opustit věznici, které by mu umožnilo splnit formalitu, jež je podle španělského práva podmínkou získání postavení člena Evropského parlamentu, a po splnění této formality odcestovat na místo zasedání tohoto orgánu a zúčastnit se prvního zasedání volebního období zákonodárního sboru, který vzešel z voleb do Evropského parlamentu konaných dne 26. května 2019.
- 61 Podstatou tří otázek Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), které je třeba posoudit společně, v této souvislosti je, zda musí být článek 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie vykládán v tom smyslu, že je třeba mít za to, že osoba, jejíž zvolení do Evropského parlamentu bylo oficiálně vyhlášeno v době, kdy na ni byla v rámci řízení pro zločiny uvalena vazba, ale nebylo jí umožněno vyhovět některým požadavkům, které v návaznosti na takové vyhlášení stanoví vnitrostátní právo, ani odcestovat do Evropského parlamentu a zúčastnit se jeho prvního zasedání, požívá imunity podle tohoto článku. Je-li tomu tak, předkládající soud se kromě toho táže, zda tato imunita znamená, že dotčená osoba musí být propuštěna z vazby, aby mohla odcestovat do Evropského parlamentu a splnit tam požadované formality.
- 62 Článek 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie upravuje v tomto ohledu v prvním a druhém pododstavci imunity, kterých požívají „členové Evropského parlamentu“. Tento článek nicméně pojem „člen Evropského parlamentu“ nedefinuje, takže tento výraz je třeba vykládat s ohledem na jeho kontext a cíle.
- 63 Pokud jde o kontext, je třeba zaprvé připomenout, že podle čl. 10 odst. 1 SEU je fungování Unie založeno na zásadě zastupitelské demokracie, která konkretizuje hodnotu demokracie zmíněnou v článku 2 SEU (v tomto smyslu viz rozsudek z dnešního dne, Puppinc a další v. Komise, C-418/18 P, bod 64).
- 64 Tuto zásadu provádí čl. 14 odst. 3 SEU, který stanoví, že členové unijního orgánu, kterým je Evropský parlament, jsou voleni na dobu pěti let ve všeobecných a přímých volbách svobodným a tajným hlasováním.
- 65 Z tohoto ustanovení vyplývá, že postavení člena Evropského parlamentu plyne ze skutečnosti, že byl zvolen ve všeobecných a přímých volbách svobodným a tajným hlasováním, přičemž mandát členů tohoto orgánu je pak hlavním atributem tohoto postavení.
- 66 Co se zadruhé týče procesu volby členů Evropského parlamentu, v čl. 223 odst. 1 SFEU je uvedeno, že Evropský parlament vypracuje návrh na přijetí ustanovení nezbytných pro tuto volbu ve všeobecných a přímých volbách konaných jednotným postupem ve všech členských státech nebo podle zásad společných všem členským státům a že tato ustanovení přijme Rada Evropské unie.
- 67 Dne 20. září 1976 byl přijat akt o volbách upravující společné zásady pro všeobecné a přímé volby členů Evropského parlamentu.

- 68 Článek 8 první pododstavec tohoto aktu předně v tomto ohledu stanoví, že s výhradou ostatních ustanovení tohoto aktu „se volební postup v každém členském státě řídí vnitrostátními předpisy“. V článku 12 zmíněného aktu je kromě toho mimo jiné uvedeno, že Evropský parlament „ověří pověřovací listiny členů Evropského parlamentu“ a „přihlíží k [volebním] výsledkům úředně vyhlášeným členskými státy“.
- 69 Z těchto ustanovení v jejich vzájemné souvislosti vyplývá, že za současného stavu unijního práva členské státy v zásadě mají i nadále pravomoc upravit volební postup a na jeho konci provést oficiální vyhlášení volebních výsledků. Evropský parlament nemá žádnou všeobecnou pravomoc, která by mu umožňovala zpochybnit řádný průběh takového vyhlášení nebo dohlížet na jeho soulad s unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. dubna 2009, Itálie a Donnici v. Parlament, C-393/07 a C-9/08, EU:C:2009:275, body 55 až 57, 60 a 67).
- 70 Z těchto ustanovení kromě toho vyplývá, že pokud Evropský parlament „přihlíží“ k volebním výsledkům oficiálně vyhlášeným členskými státy, má nezbytně za postavené najisto, že osoby, jejichž zvolení bylo oficiálně vyhlášeno, se již na základě této skutečnosti staly členy tohoto orgánu, a proto ve vztahu k nim musí vykonat svoji pravomoc tím, že ověří jejich pověřovací listiny.
- 71 Jak uvedl generální advokát v bodě 70 svého stanoviska, zmíněná ustanovení je tudíž nutno vykládat v tom smyslu, že k získání postavení člena Evropského parlamentu dochází pro účely článku 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie z důvodu a v okamžiku oficiálního vyhlášení volebních výsledků, které provádí členské státy.
- 72 Akt o volbách dále stanoví časové meze funkčního období, na které jsou členové Evropského parlamentu voleni, přičemž v čl. 5 odst. 1 a 2 uvádí, že se toto funkční období shoduje s pětiletým obdobím, které začíná zahájením prvního zasedání vždy po volbách, takže začíná a končí současně s tímto pětiletým obdobím.
- 73 Z článku 11 odst. 3 a 4 aktu o volbách v tomto ohledu vyplývá, že „nově zvolený“ Evropský parlament se sejde, aniž by musel být svolán, první úterý po uplynutí lhůty jednoho měsíce od konce volebního období a že pravomoci Evropského parlamentu končí zahájením prvního zasedání „nově zvoleného“ Evropského parlamentu. Podle článku 12 tohoto aktu kromě toho platí, že na tomto prvním zasedání „nově zvolený“ Evropský parlament ověří pověřovací listiny svých členů a rozhodne o všech sporech, které vzniknou na základě uvedeného aktu.
- 74 Z toho vyplývá, že na rozdíl od postavení člena Evropského parlamentu, které se získává v okamžiku, kdy je oficiálně vyhlášeno zvolení dané osoby, jak je to uvedeno v bodě 71 tohoto rozsudku, a zakládá vazbu mezi touto osobou a orgánem, jehož součástí se tato osoba stává, mandát člena Evropského parlamentu zakládá vazbu mezi uvedenou osobou a volebním obdobím, na které byla zvolena. Toto volební období přitom začíná až v okamžiku zahájení prvního zasedání „nově zvoleného“ Evropského parlamentu po volbách, které probíhá již z povahy věci po oficiálním vyhlášení volebních výsledků členskými státy.
- 75 V článku 6 odst. 2 aktu o volbách je konečně uvedeno, že členové Evropského parlamentu požívají imunit stanovených v protokolu o výsadách a imunitách Unie.
- 76 Pokud jde o právní pramen těchto imunit, v článku 343 SFEU je uvedeno, že Unie požívá na území členských států výsad a imunit nezbytných k plnění svého poslání za podmínek stanovených v protokolu o výsadách a imunitách Unie. I když tento článek – pokud jde o vymezení podmínek, za kterých musí být imunity zaručeny – odkazuje na tento protokol, vyžaduje, aby Unie a především členové jejích orgánů požívali imunit nezbytných k plnění svého poslání. Z toho vyplývá, že tyto podmínky, jak jsou vymezeny v uvedeném protokolu – a vzhledem k tomu, že tento protokol odkazuje na právo členských států, ve vnitrostátních právních předpisech – musí zajistit, aby byl Evropský parlament v plném rozsahu schopen plnit svá poslání.

- 77 Jak v tomto ohledu vyplývá ze znění článku 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie i z nadpisu jeho kapitoly III, jejíž je tento článek součástí, takové imunity jsou přiznány „členům Evropského parlamentu“, a tedy osobám, které získaly toto postavení v důsledku oficiálního vyhlášení volebních výsledků členskými státy, jak je to uvedeno v bodě 71 tohoto rozsudku.
- 78 Co se týče imunit zaručených členům Evropského parlamentu, čl. 9 první pododstavec tohoto protokolu upravuje imunity, které tito členové ve stejné míře požívají po celou dobu zasedání v rámci volebního období Evropského parlamentu, i když ve skutečnosti neprobíhá jeho jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. července 1986, Wybot, 149/85, EU:C:1986:310, body 12 a 27).
- 79 Článek 9 druhý pododstavec protokolu o výsadách a imunitách Unie má naproti tomu odlišnou časovou působnost.
- 80 V tomto ustanovení je totiž uvedeno, že členové Evropského parlamentu jsou chráněni imunitou rovněž během cesty na místo jeho zasedání a při návratu z něj, a tedy mimo jiné i během cesty na první zasedání uspořádané po oficiálním vyhlášení volebních výsledků, aby bylo novému zákonodárnému sboru umožněno uspořádat své ustavující zasedání a ověřit pověřovací listiny svých členů, jak je to uvedeno v bodě 73 tohoto rozsudku. Uvedení členové tedy požívají předmětné imunity ještě před začátkem svého funkčního období.
- 81 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že je třeba mít za to, že osoba, jejíž zvolení do Evropského parlamentu bylo oficiálně vyhlášeno, z tohoto důvodu a od tohoto okamžiku získala postavení člena tohoto orgánu pro účely článku 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie a požívá na tomto základě imunity podle druhého pododstavce tohoto článku.
- 82 Tento výklad je podpořen cíli, které sleduje protokol o výsadách a imunitách Unie a kterými je – jak to vyplývá z judikatury Soudního dvora – zajistit unijním orgánům úplnou a účinnou ochranu před překážkami nebo hrozbami narušení jejich řádného fungování a nezávislosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. července 1986, Wybot, 149/85, EU:C:1986:310, body 12 a 22; usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld a další, C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, bod 19, jakož i rozsudek ze dne 22. března 2007, Komise v. Belgie, C-437/04, EU:C:2007:178, bod 56).
- 83 V případě Evropského parlamentu totiž z těchto cílů neplyne pouze to, že se v jeho složení v souladu se zásadou zastupitelské demokracie připomenutou v bodě 63 tohoto rozsudku a v článku 14 SEU přesně a úplně odráží svobodné vyjádření rozhodnutí občanů Unie, a to prostřednictvím všeobecné a přímé volby osob, kterými chtějí být zastupováni v průběhu volebního období, ale také to, že Evropský parlament je při výkonu své činnosti chráněn před překážkami nebo hrozbami narušení svého řádného fungování.
- 84 Cílem imunit přiznaných členům Evropského parlamentu je zajistit na základě těchto dvou důvodů nezávislost tohoto orgánu při plnění jeho poslání, jak to uvedl Evropský soud pro lidská práva v souvislosti s různými formami parlamentní imunity zavedenými v demokratických politických systémech (v tomto smyslu viz ESLP, 17. května 2016, Karácsony a další v. Maďarsko, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, bod 138, a ESLP, 20. prosince 2016, Uspaskich v. Litva, CE:ECHR:2016:1220JUD001473708, bod 98).
- 85 Imunita upravená v čl. 9 druhém pododstavci protokolu o výsadách a imunitách Unie v souladu s takovými cíli a požadavkem připomenutým v bodě 76 tohoto rozsudku zajišťuje ochranu řádného fungování a nezávislosti Evropského parlamentu, jak to uvedl generální advokát v bodech 92 a 94 svého stanoviska, tím, že jednotlivým jeho členům zaručuje po oficiálním vyhlášení volebních výsledků možnost odcestovat bez omezení na první zasedání nového sboru, aby vůči nim mohly být učiněny úkony uvedené v článku 12 volebního aktu, a tím, že umožňuje ustavení nového zákonodárného sboru.

- 86 Uvedená imunita tímto zajišťuje i účinnost práva být volen zaručeného v čl. 39 odst. 2 Listiny základních práv, který je v Listině vyjádřením zásady všeobecných a přímých voleb svobodným a tajným hlasováním zakotvené v čl. 14 odst. 3 SEU a čl. 1 odst. 3 aktu o volbách (obdobně viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 44), jelikož osobám, které byly zvoleny členy Evropského parlamentu, umožňuje učinit kroky nezbytné k převzetí jejich mandátu.
- 87 Je tudíž třeba mít za to, že taková osoba, jako je O. Junqueras Vies, jejíž zvolení do Evropského parlamentu bylo oficiálně vyhlášeno v době, kdy na ni byla v rámci řízení pro zločiny uvalena vazba, ale nebylo jí umožněno vyhovět některým požadavkům, které v návaznosti na takové vyhlášení stanoví vnitrostátní právo, ani odcestovat do Evropského parlamentu s cílem zúčastnit se jeho prvního zasedání, požívá imunity podle čl. 9 druhého pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Unie.
- 88 Za těchto podmínek je třeba – jak to požaduje předkládající soud – posoudit, zda tato imunita znamená, že taková osoba musí být propuštěna z vazby, aby mohla odcestovat do Evropského parlamentu a splnit tam požadované formality.
- 89 Jak je v tomto ohledu uvedeno v bodě 24 tohoto rozsudku, O. Junqueras Vies se stal členem Evropského parlamentu dne 13. června 2019, kdy příslušné španělské orgány oficiálně vyhlásily výsledky voleb do Evropského parlamentu konaných dne 26. května 2019. Dotyčný byl k tomuto dni ve vazbě.
- 90 Z úvah uvedených v bodech 83 až 86 tohoto rozsudku přitom plyne, že imunita podle čl. 9 druhého pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Unie brání mimo jiné tomu, aby takové soudní opatření, jako je vzetí do vazby, mohlo bránit členům Evropského parlamentu svobodně se přesunout na místo, kde se má konat první zasedání v novém volebním období, aby zde splnili formality požadované aktem o volbách.
- 91 Má-li za těchto podmínek příslušný vnitrostátní soud za to, že osobu, která získala postavení člena Evropského parlamentu, je třeba ve vazbě ponechat, musí podle čl. 9 třetího pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Unie bezodkladně požádat Evropský parlament, aby tuto osobu imunity přiznané ve druhém pododstavci tohoto článku zbavil.
- 92 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba předkládajícímu soudu odpovědět tak, že imunita podle čl. 9 druhého pododstavce protokolu o výsadách a imunitách unie znamená, že osoba, která této imunity požívá, musí být propuštěna z vazby, aby mohla odcestovat do Evropského parlamentu a splnit tam požadované formality. Pokud má však příslušný vnitrostátní soud za to, že dotyčnou osobu je třeba poté, co získala postavení člena Evropského parlamentu, ve vazbě ponechat, musí bezodkladně požádat Evropský parlament, aby tuto osobu uvedené imunity na základě čl. 9 třetího pododstavce téhož protokolu zbavil.
- 93 Je kromě toho na předkládajícím soudu, aby posoudil důsledky imunit, které má O. Junqueras Vies, v případných dalších řízeních, jaká jsou uvedena v bodě 30 tohoto rozsudku, a to v souladu s unijním právem a zejména se zásadou loajální spolupráce uvedenou v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci SEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. října 2008, Marra, C-200/07 a C-201/07, EU:C:2008:579, bod 41). V tomto rámci musí zohlednit především skutečnosti připomenuté v bodech 64, 65, 76 a 82 až 86 tohoto rozsudku.

94 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že článek 9 protokolu o výsadách a imunitách Unie musí být vykládán v tom smyslu, že:

- je třeba mít za to, že osoba, jejíž zvolení do Evropského parlamentu bylo oficiálně vyhlášeno v době, kdy na ni byla v rámci řízení pro zločiny uvalena vazba, ale nebylo jí umožněno vyhovět některým požadavkům, které v návaznosti na takové vyhlášení stanoví vnitrostátní právo, ani odcestovat do Evropského parlamentu s cílem zúčastnit se jeho prvního zasedání, požívá imunity podle druhého pododstavce tohoto článku;
- tato imunita znamená, že dotčená osoba musí být propuštěna z vazby, aby mohla odcestovat do Evropského parlamentu a splnit tam požadované formality. Pokud má však příslušný vnitrostátní soud za to, že uvedenou osobu je třeba poté, co získala postavení člena Evropského parlamentu, ve vazbě ponechat, musí bezodkladně požádat Evropský parlament, aby tuto osobu uvedené imunity na základě čl. 9 třetího pododstavce téhož protokolu zbavil.

K nákladům řízení

95 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 9 protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že:

- je třeba mít za to, že osoba, jejíž zvolení do Evropského parlamentu bylo oficiálně vyhlášeno v době, kdy na ni byla v rámci řízení pro zločiny uvalena vazba, ale nebylo jí umožněno vyhovět některým požadavkům, které v návaznosti na takové vyhlášení stanoví vnitrostátní právo, ani odcestovat do Evropského parlamentu s cílem zúčastnit se jeho prvního zasedání, požívá imunity podle druhého pododstavce tohoto článku;
- tato imunita znamená, že dotčená osoba musí být propuštěna z vazby, aby mohla odcestovat do Evropského parlamentu a splnit tam požadované formality. Pokud má však příslušný vnitrostátní soud za to, že uvedenou osobu je třeba poté, co získala postavení člena Evropského parlamentu, ve vazbě ponechat, musí bezodkladně požádat Evropský parlament, aby tuto osobu uvedené imunity na základě čl. 9 třetího pododstavce téhož protokolu zbavil.

Podpisy.